

Tõe Sõnumid

7. aastakäik,

Tallinnas, 1923.

Nr. 8

Tähtis prohvetlik ajaloojärekk

"Aga Jumal taevast on see, kes salajad asjad ilmutab ja on kuningale Nebukadnetšarile teada annud, mis viimsel ajal peab sündima." Dan. 2, 28.

Pea 600 aastat enne Kr. sündimist andis Jumal Babeli kuningale, Nebukadnetšarile, selge ajaloolise ülevaate maailmariikide järgjärgulise ülestulemise ja kadumise kohta kuni aegade lõpuni ja tema igavese kuningriigi tulekuni. Kuningas oli sügavamõtteline isik ja kui tema oma hülguise ja wätipuise oli tõusnud, siis mõtles tema ühel ööl järele „mis pärast sedasinaast aega pidi sündima.“ Jumal ei näitanud seda mitte üksi tema pärast waid kõikide inimeste walgustamiseks ja juhataamiseks wastas Jumal tema igatsewate mõtete pääle näidates temale imelisi sündmusi unenäos. Daniel ütles kes selle nägemise algataja on: „... ja see, kes salajad asjad ilmutab, on sulle teada annud, mis peab sündima. Salm 29. Selleks, et meie meeles peatšime, et siin mitte mingisuguse unistusega tegemist ei ole, paneme tähele mis Daniel ütleb: „... ja unenägu on kindel ja mis see tähendab, on tõsi.“ Salm 45. Selles unenäos awaldatud üffikasjad olid kuninga meelest äraununenud, kuid selle unenäo üleüldine isäraldus oli kuningale meele jäänud. Jumal omas

eelnägemuses tahtis Babeli tarkade wõimetust awalikult teha ja tõelikkum Jumala prohveti jumaliku kuulutusjega kuninga ette saata. Prohwet Daniel esitas Jumala Waimu läbi näidatud unenäo kuninga ette weldes: „Sina kuningas nägid ja waata seal oli üks suur kuju, seefinane kuju oli suur ja tema auu selgus oli wäga kallis, see seifis su kohal ja oli hirmus pealt näha. Kuju pea oli heast kullast, tema rinnad ja tema käewarred olid hõbedast tema kõht ja ta puusad olid wäsest; tema sääred olid rauast, tema jalad olid muist rauast, muist sauest. Sa nägid, jenni kui üks kivi ennast maha lasi, ei mitte kätlega ja lõi kuju tema jalgade peale, mis rauast ja sauest olid ja pekšis neid rusuts katti. Siis pekšeti rusuts ühtlasi raud, sau, wäst, hõbe ja kuld ja said ära nõnda, kui põrm juise pekšanduse põrandale pealt ja tuul wiis neid ära ja neile ei leitud ei ühtegi paika; aga kivi, mis kuju maha lõi, sai suureks mäeks ja täitis kõik maailma! Prohwet seletas järgnewalt selle nägemise tähendust, mida meie nüüd hoolega tähele paneme.“

Maailmariikide wõrdluskuju.

Babel.

"Sina, kuningas, oled kuningate kuningas; sulle on taewa Jumal annud kuningriigi, wäe ja rammu ja auu. Ja kõigis paigus, kus ini-

mese lapsed, on tema lojaldes wälja peal ja kinnud, mis taewa all, su kätte annud ja sind pannud walitsema nende kõikide üle; sina oled pea mis kulla ast." Selle kuju osad, mis alates peast jalgadeni, mitmesuguse mettalli läbi esitatud, kujutavad üksteisejärele tuleijaid riiksid ette, millede seas Pabel kõige esimene oli. Ajalugu näitab kui kohaselt kuldne pea Pabeli ilmariiki esitab. Juba kaua enne seda aega oli Prohwet Jesaja Pabeli kohta kirjutanud: „Ja Pabel, kuningriikide ehe, Kaldea rahwa kõrkuse ilu, peab saama nõnda, kui Jumal Soodoma ja Kommorra ümber löi.“ Jes. 13, 19. Nebukadnetsari walitsuse aeg Pabeli üle, oli tõelikult selle riigi kuldne ajajärk. Niisugust ilust linna, kui siis Baabel oli, ei olnud ennem maapääl olnud. Ja Nebukadnetsar oli kõigi nende wõitude peajuht, ning tema ehitas paleesid ja tegi kaitse-wallsid.

„Inimesesoo imeks olen mina selle maja ehitanud,“ ütleb üks selleaegne tiiskirja tahwel ja sajad teised tõendawad sedasama.

Järgnewalt ütleb „3da-India kivilõige“ selle kohta: „Need wärawad olen mina aulikult ehitanud suurte rahwahulkade imestamise otstarbeks ja selleks, et lahingutunded siia ei läheneks, nende Simgur-Bel'i Pabeli wallidele, mida üksi kuningas enne mind ei ole teinud.“

Nõnda tõendawad täna minewikus kiwidesse raiutud teated Nebukadnetsari üle neid samu põhimõtteid, mis kuningas sädames walitses, kui ta ütles: „Üks seesinane ole suur Pabel, mis mina olen ülesehitanud kuninglikuks hooneks oma rammu wäe läbi ja oma auu iluks.“ Tan. 4, 27. Kuningale paistis see linn jäedaw olewat. Üks nende majade pealkiri ütles: „Nõnda olen mina Pabeli kaitseriistad lõpulikult tordaseadnud. Need seisku jäedawalt.“ (Rawlison, „Fourth Monarchy,“ Anhang A)

Meda — Persia.

Agas prohwet Daniel segas kuninga niisuguseid wägeward mõtteid, kui ta edasi temale ütles: „Sa sinu järele tõuseb teine kuningriik, mis halwem sind.“ Nüüd juhiti kuninga waade tulewiku pääle. Ja need sõnad läksid täide. Pääle Nebukadnetsari surma langes see riik peagi.

Prohwet Danieli osaks sai weel sellele riigile langemist kuulutada, kui ta Belsjatsari joomapidul salajat kirja seinapääl äraseletas: „Jumal on sinu kuningriigi ülesarwanud ja seda äralõpetanud . . . sind on waaetud waaekauside peal ja sind on leitud wäga kerge olewat . . . su kuningriik on ära jaetud ja antud Meda ja Persia meeste kätte.“ Tan. 5 26—28.

Kõbedast rinnad ja käed kujutawad meile Meda — Persia wiiki ette, mis Pabeli riigi

järele tuli. See riik oli oma suuruses ja wägewuses „alam,“ nagu kõrbe kulla wäärtuselt alam on. Kuid siiski laiendas Meda — Persia enda piirid ja Korese wõi Syruse ja Dariuse nimed kuuluvad ajaloo kuulgate ja wägewate wõitjate nimestikku. Aga prohwet ei peata mitte koma kaduwate maiste ilmariikide juures.

Tema seletuse eesmärk on ühe niisuguse riigi ülesseadmine, mis ialgi hukka ei lähe. Meda — Persia järele pidi weel kolmas ilmariik tõusma.

Kreekamaa.

„ . . . ja kolmas kuningriik mis wäsest on, mis kõige maa üle peab walitsema.“ Tan. 2, 39. Kolmas riik Pabeli järele oli Kreekamaa, mis Meda — Persia ärawõitis. Ja Kreeka walitsus kinnitas Danieli ettekulutust, kus oli ette öeldud et see pidi weel riigi piirid laiendama. See pidi „kõige maa üle walitsema“ nagu prohwet tema ajalugu oli ettekulutanud. Kreeka ajaloo kirjutaja, Arrian, ütles selle kohta et Kreekamaa Aleksander tõelikult „kõige maailma isand paistis olewat, ja lisab siis weel juure:

„Ma olen kindel, et sel ajal ei olnud ühti rahwast, ega linna kuhu tema nimi ei oleks tunginud; sel põhjusel — mis üle tema ise wõib suurstada ja seda omal ütles olewat — paistab mulle et jumalik käsi tema sündimise ja tegude üle walidjes.“ (History of the Alexander the Great, Buch 7, Kap. 30.) Wast osa, selle juure kuju küljes, kujutas ette Kreekamaad.

Vääneft ülessetõusew wõim.

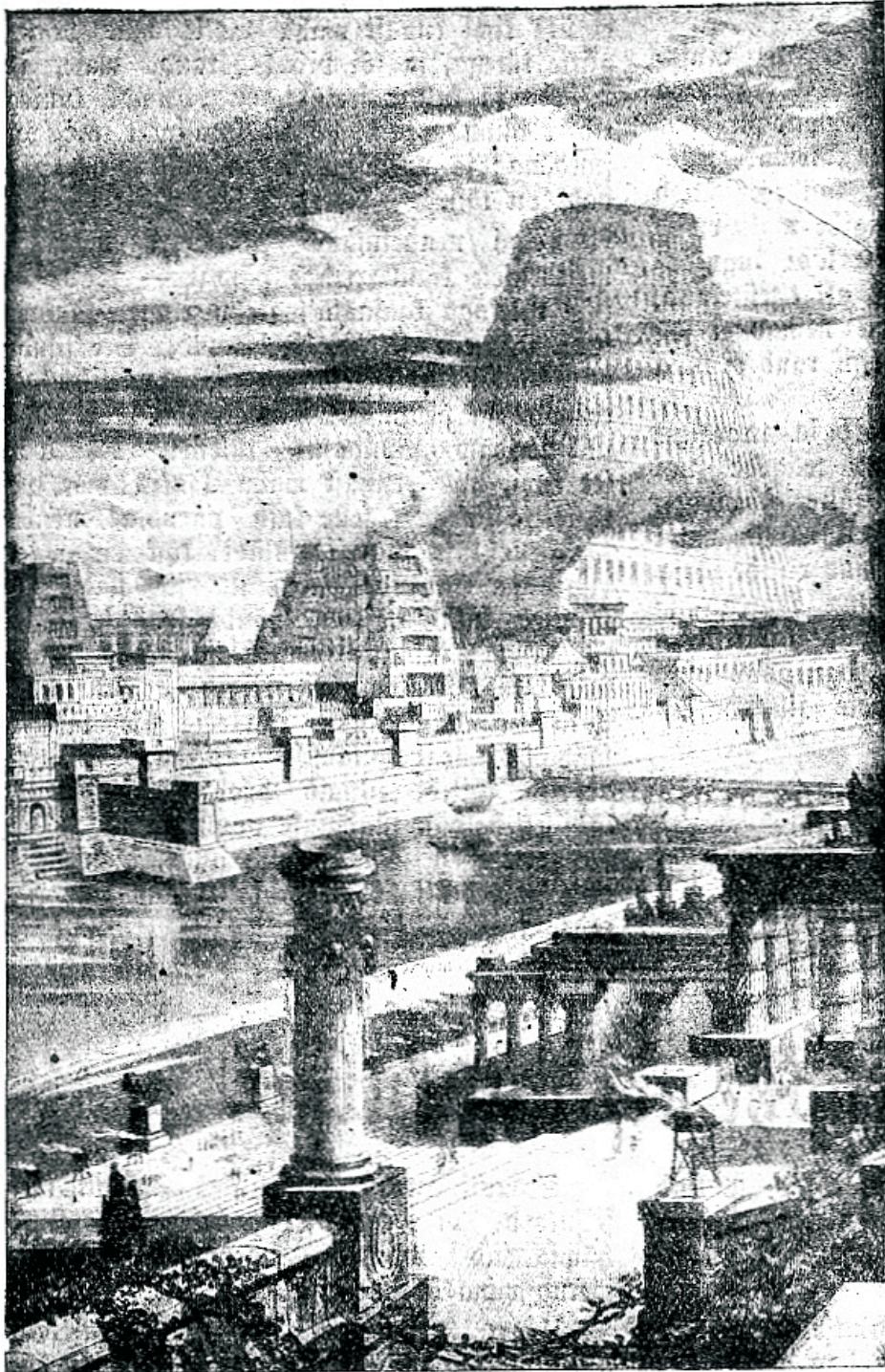
Kui Aleksander Suure ajal Kreekamaa ülewalitsuse üle ükski ei kahelnud siis tõusis aga Vääne poolt üks uus wõim, kes peagi püüdis kõiki wõimu oma kätte koondama hakata.

Nõned ajalookirjutajatest ütewad, et Aleksander Suur, lühikene aeg enne oma surma, nõu pidanud Vääne poole rutata, et säält üles tulewat Rooma wõimu kulumata. Plutarch ütles, et Aleksander Suur „kes hiilgaw tähe jarnatsell uskumata kiirusega päikese tõusust kuni loojamineuni edasitormas, nõu pidas oma sõjariistade wõitu ka Itaaliasse wiia . . . Tema oli Rooma wõimust Itaalias kuulnud.“ (Morals, Fortune of the Romans, Par. 13)

Aleksander suri oma võitjate ja Rooma oli seega wõimalus enda jõudusid wäljaarendada ja ennast maailma wõitja seisukoha omandamiseks ettevalmistada. Kindel on et Kreekale Rooma järgnes, mis sugune riik tugewuse, wäe ja häwituse alal kõikidest teistest üle käis. Seda neljat ilmariiki kirjeldas prohwet — seletades selle suure kuju tähendust, mis Nebukadnetsar unes näinud — kui rauast sääri selle kuju küljes.

Room.

„Ja neljas kuningriik peab olema tugev kui raud; seepärast et raud kõik rusuks peksab ja waeseks teeb, nõnda peab see, olsegu raud, mis kõik asjad pihuks lööb, rusuks peksma ja pihuks lööma.“ Sal 40.

Babeli tornus Nebutadneltari ajal.

Kui kohane selle kuu raudosa neljandama riigi iseloomule on! Njaloo kirjutaja, Gibbon, nimetab seda riiki „raudne Rooma riik.“ Tema häwitas kõik riigid ja ühendas neid enese alla just nõnda, nagu seda prohweituulutuses oli ette öeldud.

Rii kui raud kõigekõwem on harilikude metallide seas, nõnda saada ka see riik prohweituulutuse järele kõik „rusuks peksma ja pihuks lööma“ — see neljas riik saada wägewam olema kui ükski teine enne teda olnud. Njalooeadlane, Strabo, kes elas keiser Tiberiuse

päiwil, ütleb: Room on kõikidest wärematestwalitsetest, kelle kohta meil teateid olemas, üle olnud.“ (Geography, Buch 17, Kap. 3.)

Usukannataja Hippolytus, kes elas Rooma „raudse walitsetuse“ ajal, kolmandama aastajaja sees, kirjutas selle prohweituulutuse kohta: „Raud walitseteb juba; tema alandab kõiki endi alla ja teeb neid rusudeks: meie näeme isiklikult neid asju.“ (Treatise on Christ and Antichrist Abschn. 33.)

Nisamuti wõis Hippolytus prohweituulutustest selgesti näha, et see tema ajal walitsetew üleilmne riik pidi saama künneteks jaotatud ja tema kirjutas neist riikidest milledesse Room pidi jaotatama; sest Danieli ettekuulutus oli raua ja saue segamise, selle kuu jalgade ja warwaste kohasel ajajärgul, selgesti ette näinud.

„Et ja aga oled näinud jalad ja warwad muist potisepa sauest ja muist rauast olewat, on see: see peab üks lõhkilöödud kuningriik olema, aga raua tugevus on seal sees, nõnda kui ja näinud rauda sitte sauega segatud olewat.“

Et jalgade warwad olid muist rauast ja muist sauest, on see: teine osa kuningriigist peab tugev olema ja teine osa peab rabe olema. Et

ja oled näinud rauda sitte sauega segatud olewat, on see; nemad segawad endid inimese seemnega; kofides; aga nemad ei jae mitte teineteise külge kinni olsegu raud ei anna ennest segada sauega.“ Daniel ütles et see saada üks „lõhkilöödud kuningriik“ olema. Ja kofitudlaks prohweiti sõna-

dega jagunes Rooma riik pääle rahwaste ja suguharude läbistiku segamise läbi, misjagused Rooma piirides asusid, mitmesse osasse. Rahwastelement ei seisnud koos, nii nagu selles kujutuses mõimata oli savi ja rauda ühte ühendada. Põhajapoolt pääletungivate rahwaste sõjakäitide läbi põrutatud langes Eöuna riigiosa wäikeosesse osadesse, milledest pärast Shtu = Euroopa rahwad on kujunenud.

Prohweetlikust ettekuulutusest ei ole ainamatti sõna täideminemata jäänud. Jagunewa Rooma piiridest ülesseisuswad rahwad on lõpuliikult ja jäedawalt eraldi jäänud. „Nemad segawad endid küll inimese seemnega, kosides,“ ütleb prohweetikuulutus. Pea kõikide riigide walitsewad perekonnad olid abielusseastumise läbi sugulasteks saanud ja prohweetikuulutus oli etteütelnud, et see saab nõnda minema, „aga nemad ei jää mitte teine teise külge kinni, otsegu raud ei anna ennast segada sauega.“

Nende sõnade tõelikkust näitab ka praegune seisuford. Ei ükski riigimees ega wägede juht ei ole mõinud neid rahwaid jälle ühendada ja ühels riigis koondada. Nii kindlasti, nagu Babeli ajal ettekuulutatud üleilmne riikide järjekorras on täidelnud, nii sama saamad ka weel täideminemata osad kuni wähemate peenjusteni täideminema. Roomast jagunenud osad täidawad täna kawakindlalt meie filmade ees määratud ülesannet.

Järgmine suur sündmus.

Mis tuleb, prohweetikuulutust mööda, sellejärele?

See Babeli aegne prohweetikuulutus puudutab isegi meie aega. Nebuladnetjarile öeldud sõnadel

on meie aja ja meie kohta suur tähtsus. Daniel ütles:

„Aga nende kuningate päiwil mõtab taewa Sumal ühe kuningriigi ülesseada, mis ei pea saama ärarikitud ei igawesti; ja see kuningriik ei pea mitte teise rahwa kätte saama; see peab ärälõpetama kõik kuningriigid, aga ise jääb ta igawesti seisma.“ „Seepärast oleb ja näinud, et üks kivi ennast maha lastis mäe pealt, ei mitte kätega, ja löi pihuks raua, wase, saue, hõbeda ja kulla; seeläbi on Sumal kuningate teada annud, mis pärast sedasinast aega peab sündima; ja unenõgu on kindel ja mis see tähendab, on tõsi.“

„Aga nendefinaste kuningate päiwil“ — meieaegsete kuningriikide päiwil — saada Kristuse tulekuga kaasaastäivate üleilmsete sündmuste läbi igawene riik ülesseehitatud. See sündmus on kõikide eelkirjelatud prohweetikuulutuste eesmärk ja peapunkt. Pärast seda saab üks lõpuliik jäädaw muudatus tulema. Nõnda nagu see kivi, mis „ennast maha lastis mäe pealt, ei mitte kätega,“ selle kaju purustas, nõnda et kõik selle kaju osad, mis läbi kõik maapäälised riigid on esitatud, purustati ja nad põrmu taoliselt laiali paisati, nõnda saab see Kristuse riik ilma inimlike wäeta ja jõuta Sumala wäe läbi kõik ilmalikud riigid ärähawitama ja patu kui ka patuste inimeste üle täielise ja jäädawa ärähawitamise tooma. Sellepärast peaksid kõikide filmad prohweetlike kuulutuse läbi etteöeldud sündmuse poole olema pööratud, mis on: meie Ünnistegija auik, igawene riik, mis igawesti jääb. Oled ja tutaw selle riigiga ja kuningaga?

Ajakohane kuulutus

Meie elame raske ja segase ajal. Paljud riigimehed ja rahwajuhid on nõutud tähelepannes olewaid ja tulewaid asjaolusid maapääl.

Nõnda awalikult walmistatakse jälle sõja wastu et inimesed hakkawad juba aega ette äraarwama, millal see järgmine hiigla lahing algab. Teised kardawad idapiirilt ähwardawat enamlast, kes ikka samm sammult ennast paremini korraldab ja tulewiku jaoks ette walmistust teeb.

Ärahawitamise riistu on arwata tagawarad ja õuduse tunne asub paljude südamesse, kes homse päewa võimaluste üle tõsisemalt järele mõtlewad.

Samuti, nagu poliitilises maailmas, on seisuford ka usulisel alal. Ka siin on häwitawad mõimud tegevuses. Maha on jätud wana tõlbline seisukoht ja sellekohased waated.

Uuem arwustus on weeputusetaoliselt sissetunginud ja Piibel on sellest nõnda wäärustetaks tehtud, et nõndanimetatud kristlastel selle wastu wähemgi aukartus puudub. See raamat, mis on aastatuhandete jonnul Sumala rahwa juhataja olnud, on nüüd üleaurusena äräheidetud. Kirik mõtleb, et tema ilma sellela walmis saab.

Kuid selle tagajärjel on suured rahwahulgad kahtlusesse ja segadusesse wiidud usuliste küsimiste kohta.

Tuhanded mehi ja naised wintutatakse igasugustest ilmawaate- ja õpetuse tuuldest ja kindlusteta olet wõtab igal pool maad. Pääle selle kui nad enesete juhataja ja kompassi äraheitnud, sattuvad nad tähelepanemata materialismuse ja ilmlikkuse, liiwaseljandikkudele ja nende wäikene usulaeroukene leiab häle da otja Jumalafalgamise ja uskmatuses taljustikus.

Mis täna kõigeenam maailmale tarwis, see on tõsine Jumalik kuulutus, mida kuulutawad filmapaistwad waimulikud juhid. Maailm ja nuneb lootuse, armastuse ja wäega täidetud kuulutuse järele, mis on põhjendatud kõikumata aluste pääle; temal on tarwidus kõikumata aluse järele et tasakaalu kätte saada ja alalhoida.

Tarwis on rahwa juhtijad, kes Jumala minewiku prohwetite taolisel, jumaliku kuulutust kuulutajad; mehi, kes teawad, et nende, kätte on usaldatud kuulutus, mille mõju nad iseene elus on tunnud, ja teawad, mida see ka teistele wõib tuua. See on täna kõigejuurem tarwidus maailmas. Tuhanded igatseswad täna niisugust kuulutust. Raheldes ja nõutalt küsivad nad iseeneselt, kuhu küll pöörata. Nende hingekarjatjed on hooletusesse jätnud rahwast eluleiwaga toitmast ja on neile selle asemele kõrgema „usu teaduse“ armustuse puru ette seadnud. Rahwa sifemine tarwidus ei ole aga rahuldatud; nende hingeelu kannatab alatoitluse all; neil on jänu millegi parema järele, millegi järele, mispääle siin kui ka tulewases elus kindlasti loota wõiks.

Kas on rahwal, hoolimata kõigest sellest segadusest, mis praegu usualal walitsemas, wõimalik enda usulisi nõudeid rahuldada? Kas lasseb Jumal, kes seda maailma segadust, seda ewangeliumi kuulutada, millejärele inimesesjool waigistamata tarwidus on? Ja, kindlasti!

Ilmutamise raamatu 14 päätükis leiame ühe isedraalse prohwetikuulutuse, mis just selle aja kohta kätib, mil meie elame ja saäl kirjeldatakse just seda suurt tööd. Selle päätüki 14-mas salmis on ühest sündmusest kirjutatud, mille kohta piibliuurijad ütlevad et see peab peagi sündima.

„Ja ma nägin ja waata, üks walge pilwe ja see, kes pilwe peal istus, oli inimese Poja sarnane, ja temal oli kuldkroon peas ja teraw sirp käes.“

Siin kirjeldatakse meile Kristuse teist tulemist, mis õige pea peab sündima, sest selle sündmuse eelläijad märgid on kõik juba ilmsiks saanud.

Uga mis peab siis selle üleilmse tähtsusega sündmuse eel läima? Prohwetikuulutuse ütleb:

„Ja ma nägin ühe teise ingli kes taewast lendawat, sell oli igawene ewangelium, et ta seda pidi kuulutama neile kes maa peal elaswad ja kõigile paganatele ja suguharudele ja keeltele ja rahwastele. Ja ta ütles suure healega: Kartke Jumalat ja andke temale au sest et tema kohtu tund on tulnud ja kumardage seda, kes on teinud taewa ja maa ja ja mere ja wee hallikad.“

Siis järgneb selle kuulutuse teine osa ja üks ingel hüüab: „Langenud on, langenud on suur linn Babilon.“ Selle kuulutuse kolmandamas osas hoiatatakse, metsalise ja tema kaju kummardamise eest ja keelatakse tema märki oma otja ette ja läe pääle wõtmast.

12. salmis kirjeldatakse siis neid, kes selle kuulutuse läbi on Jumala poole kutsutud, kes on ümberpööratud ja maailmast — kurjade tegude ja ilmalikkude kommete mahajätmise läbi — wäljatulnud.

Nemad on endid walmis seadnud õnnistegija tuleku wastu. „Siin on pühade kannatus; siin on need, kes Jumala käsusõnu ja Jesuse usku peatwad.“ Sellejärele kui meie nüüd lühidalt seda kuulutust oleme lugenud, siis paneme tähele, kas see ka praeguse aja nõuetele wastab.

Kõigeesiteks paneme tähele, et seda „igaweseks ewangeliumiks“ hüütakse. See ei ole mitte mõni meie aja usuteaduse uus saadus, waid seesama wana õnnistusekuulutus Jesuse Kristuse läbi.

See aulit tõde, mis Jumala rahwas on alati kuulutanud — ehk see küll Jumala wastaste poolt on alati teotatud ja põlatud saanud — on täna ikka weel Jumala kuulutus. Inimesesjool on kindlasti tarwis ühte kuulutust, mis Jumaliku ärapäästja ümbermuutwa wäe juure juhib.

Paneme tähele teiseks et see kuulutus Jumala tema kohase auajeme pääle paigutab, sest ingel hüüab walju häälega: „Kartke Jumalat ja andke temale au.“ Täna pühendawad inimesed enda elu mammonale ja kõiksugustele himudele. Jumala pääle ei mõtle keegi. Wähesed kardawad Jumalat ja weel wähesemad pühendawad ennast tema teenistusse. Kuid sellest hoolimata on maailmal Jumalat tarwis. Minult Jumal wõib nende nõuta oletus neile õiget teed näidata.

Nõutad ja kahtlejad inimesed peawad enesete elus Jumalale õige auhoja andma. Nemad peawad Jumalat üle kõige asjade seadma.

Nemad peawad kõigeenam Jumalat, tema riiki ja õigust nõudma ja uskuma et neile kõik muud pealegi antakse. Kui inimesed seda

teeksid, siis saaks Jumal oma õnnistusi nõnda väljavalama, et liitaks saab.

Kolmandamaks kutsub see kuulutus üles Jumalat Loojaks tunnistama. Siiski ei olnud tarvilikum, kui nüüd, inimestele seda kuulutust meeletuletada, Igal pool teotatakse selle loomise teate üle, mis Piiblis üleskirjutatud! Võimata! ütlevad arenemiseuskujad; isegi lapsed ei usu enam, et maailm 6000 aastat vana on; see waade olla üks ammu ümberlülkatud luule.

Nõnda teotatakse Jumalat ja pilgatakse tema loovat väge. Arenemiseõpetuse halvad tagajärjed on igal pool nähtavad, Sellega, et arenemiseõpetuse uskuja loomist ärasalgab, hävitab ta usu Looja Jumala siise. Ja kui ta juba kord Jumalt salgab siis teeb tema sedasama ka Kristusega, kui tema Pojaga. Kui, alates esimise algelu idusega, inimene on alati ja järjekindlalt edujamme teinud, siis peab ju jutt patulangemisest wale olema. Ja kui patulangemist ei ole olnud, ei ole ju ka inimestel Õnnistegijat tarwis. Kristus ei oleks ju seda päästma tulnud, mis ärakadunud ei ole olnud. Nõnda näeme selgesti, et arenemise õpetus meil mitte üksi Jumalat ja Kristust, waid ka Piiblit rõõwib; sellega hävitab ta terve kristliku põhialuse. Sellepärast saadab Jumal täna niisuguse kuulutuse maailma ja lasseb belda: „Kummardage seda kes on teinud taewa ja maa ja mere ja weehallikad.“

Meljandamaks juhü see kuulutus rahwa tähelepanu ajatõsiduse pääle, mil meie elame.

Meil ei ole mitte aega rumalate ja kerge-meelsete tegude jaoks; inimesed peakid palju enam selle üle järelemõtlima, misuguses wahetoras nad Jumalaga elawad ja enda südant walmistama et nad wõiksid temale kord rahus wastu minna, sest et „Tema kohtu tund on tulnud“

Wiiendamaks kutsub see kuulutus üles wõimalikult kõrgemat kristliku ususeisukorda omandama.

Kõigale Babeli kõlbmatusele peab ärabeldama.

Babilon on langenud, seepärast kõlab hüüe: Minge temast wälja minu rahwas, et teie ei saa osa tema pattudest ja et teil midagi ei saa tema nuhtlustest. Sest tema patud on taewast saadid tulnud ja Jumal on tema ülekohtused teod meeletuletanud. Ilm. 18, 1—15.

Kuwendamaks kutsub see kuulutus üles kõigest sellest lahtuma, mis paawstlikust waleõpetusest on päritud. Meile antakse wali hoiatus, kes metsalist, ja tema kaju kummardawad ja tema märgi oma otja ette ja läe pääle wõtawad. Metsalisteks wõrdleb Piibel paawstlikku wõimu ja selle kuulutuse iseäralist tähendust wõib sellest äratunda, kui mõtleme, misugune tähelepane-

misewäärt edu on paawstlikul wõimul wiimaste aastate jooksul olnud. See surma haaw mis temale 1798 aastal löödi, on minewal aastasajal jälle paranenud. Praegu on paawstlik wõim jällegi peaaegu oma endise jõu ja mõju tagasi saanud. Isegi protestantlised riigid saadawad enda saadidud paawsti juure. Kõigeenam imestamise wäärt on et sel aastal kõigesuurema protestantliku riigi pea tahab paawsti jutule sõita. Paistab tõesti selgesti, nagu tahaksid rahwad jälle oma wõimu ja wäge metsalistele anda. Kui kohane on sellepärast see kuulutus, mis hoiatab metsalise kummardamise eest. Kui pühalikult kõlawad need sõnad: „Kui keegi metsalist ja tema kaju kummardab ja wõtab tema märgi oma otja ette ehk oma läe peale, seesama peab ka Jumala kangest wiha wiinast jooma.“

Lõpeteks kutsub see kuulutus inimesi tagasi Jumala käskude juure. Juba aastate jooksul on Jumala käsk ühes Piibliga wananenud tembelatud ja kõrwale tõugatud. Selle järeldusi wõib iga üks näha kõlbluse langemises ja piirita kuritegewise suurenemises, nagu seda ajalugu enne ei tunne. On mehi ja naisi, kes on sügawamale langenud kui see oli Soodoma ja Gomorra aegus. „ . . . sest nemad astuwad üle käsuõpetuse, pööravad seadmise teisite, nemad teewad igawese seaduse tühjaks. Seepärast sõõb ärawandumine maa ära.“ Jes. 24, 5. 6. Kõik wiletsus maailmas on selle arwele kirjutada, et inimesed on Jumala käskudele selja pööranud. Kord ütles Jumal oma rahwa wastu wanasti: „Oh et ja oleksid mu käskusid tähele pannud, siis oleks su rahu olnud kui jõgi ja ju õigus kui merelained“ Jes. 48, 18. Täna, kus patt igal pool walitseb, kus inimesed teisi jumalaid kummardawad, Jehowa nime teotawad, tema hingamise päewa tähelepanemata jätawad, abielu rikuvad, tapawad warastawad ning igapäew kõitidest käskudest üleastuwad, on niisuguse kuulutuse järele suur tarwidus, mis inimesi tagasikutsub Jumala käskude pidamisele. Kuulutus, mis peab inimesi ettewalmistama Kristuse tuleku wastu, peab hädaõhtarwilt Jumala käskude pääle tähelepanu juhtima ja neid jälle inimeste südamesse kirjutama. See kuulutus rõhutab iseäranis neljandamat käsku, ei mitte seepärast et see wõist tähtsam oleks teistest waid et sellest üleüldiselt üleastutakse. Käsk ütleb: „Aga seitsmendama! päewa on Jehowa siin Jumala hingamise päew,“ ja seal on kõigile inimestele kästus sellel päewal tõõst wabad seista.

Kuid sellepääle waatamata, et see käsk nõnda selge on, et seda kuidagi walesti mõista wõimata, ja et seda ei ole milalgi muudetud Jumala

poolt, on ometi awalik et see päew maailmas kõige suurem turupäew on. Pühapäew aga, mida Jumal ei ole puhkepäewaks õnnistanud, on jelleasemele wõetud. Tärjelikult peab see wiimaseaja üleilmne kuulutus, see igawene ewangelium, inimesi hinagnispäewa pühitsemise juure juhutama, nõnda kõiki rahwast Kristuse eestkuju järele tegema kutsudes. Waata Luk. 4, 16.

Et see kuulutus inimesi seda kummardama ülestutsub, kes on teinud taewa ja maa ja mere ja weehallikad,“ siis tähendab see et Jumal ootab inimestelt teda loojaks tunnustamist ja temast loomisetöö mälestuseks seatud hingamise päewa pühitsemist. Meljandamas käsus rõhutatakse selle pääle, et inimene selle pääle mõtleks, et kuue päewaga on Jehowa teinud taewa ja maa, mere ja kõik mis nende sees on, ja ta hingas seitsmendamal päewal, seepärast õnnistas Jehowa hingamise päewa ja pühitset teda.“ 2. Mos. 20, 8—11.

See on Jumala prohwetikuulutuse järele see kuulutus, mis täna peab üle ilma saama kantud. See on küsimata see kuulutus mis täna maailmale nii väga tarwis See on üks imelik kuulutus. Imelik sellepärast et see on prohwetikuulutuse täideminek; aga weel imelisem et see ainsam maailmas walitsewa puuduse rahuldusaine on.

Urmas lugeja, kui sa tõde, walgust ja juhatust otsid, kui sind kahtlus waewab ja sa küsid mis küll ootab sind ja maailma ees, siis awa enda kõrwad sellele kuulutusele. Loe seda, õpi, katju läbi ja lase seda enda küsimiste pääle wastata ja ennast ümbermuuta. Sina saad kindlasti tema imelist wäge tunda, mis sind ajalilikult kui igawesti õnnelikuks teeb.

A. E. Maxwell.

Üks selgematest ajamärkidest

„Sest aeg tuleb, et nemad terwed õpetust ei wõta sallida waid oma eneste himude järele enestele wõtawad õpetajad koguda, seda mõõda kuidagi nende kõrwad sügelewad.“ Ja pöörwad kõrwad ära tõe poolt ja heidawad tühja juttude poole.“ 2. Tim. 4, 3—4. Jumala sõnas leiduwates prohwetikuulutustes on kõikide aegade sündmused üleskirjutatud ja piiblis sisaldum õpetus on terwele inimkonnale õigesti elujuhtnõõriks kätte antud.

Kui minewiku kogemusrikkad ejiisid õiget teenäitajat otsisid, küsides: „Miska teeb noor inimeene oma teeraja selgets,“ siis tulid nad, pääle kõikluguse ilmaliku tarkuse kabiitaalumise, Jumala Waimu juhatusel otsusele, mis järgmises lauses awaldatud: „Kui ta ennast peab siin sõna järele.“ Saul 119, 9.

Sellest põhimõttest on Jumala rahwas, kes alati teiste seas juhtiwat osa etendas, alati kinni pidanud ja selle järele teinud.

Nii kaua, kui nad selle järele tegid oli rahwas nii aineliselt kui waimliselt hiilgawal seisukohal; kuid ei puudu ka wäitust, kus nende käsi seepärast, wäga pahasti läis, et nad Jumalast antud juhindõõride ja juhatuste järele ei käinud, waid oma waimulikude juhtide — wariseeride ja kirjatundjate — õpetusi ja ilma wõateid kindlimateks tõe tõe näitajateks pidasid,

kui Jumala sõna. Kui kaugemale aga see ettematatus neid wiis, näitawad meile ewangeliumite teated, kus nad lõpetas isegi eneste kaua oodatud Messija ärapõlgasid. Nii mõnigi Israli mees oli piibli prohwetikuulutuste walgel Kristust Messijaks pidama hakkanud; aga nähes et kõik rahwa waimulikud ja ülemad teda selles ei pidanud, hakkasid ta uemad kahtlema. Kui siis weel mõnede wariseeride kõrwu oli see kostnud, et mõningad Israels Kristust Messijaks pidasid, siis astusid wariseerid kõigekindlamalt wälja ja panid kõik enda tarkuse, hariduse ja mõju kaalukaussi, et eneste autoriteeti ja seeläbi enda hääd kääkaiku kindlustada. Nad ütelesid rahwale:

„Olete teie ka äraetsitatud? Kas ükski ülematest ehk wariseeridest on tema sisse uskunud? Waid see sinane rahwas, kes ei mõista käsuõpetust, on ära neetud.“ Joon. 7, 47—49. See mõjus. Rahwahulkade filmis oli see mõte wõidule pääsenud, et tõelist Jumalatundmist koolipingis omandatakse ja seega siis: mida enam haritud isik, seda suurem pidi tema Jumalatundmine olema.

Jumala sõnas oli aga teisiti kirjutatud ja nimelt: „Ma elan kõrges ja pühas paikas ja nende juures, kes rõhutatud ja waimustalandid on“ Israel oli oma filmad Jumala

õna päält ära waimulifude poole pööranud ja lõikas lõpetas oma küwatud wilja. Niisamastu- gust wiga ja weel suuremas ulatuses kui see Iisraeli aegus oli, näeb Paulus ette, kui ta kirjutab: „Sest aeg tuleb, et nemad terwed õpetust ei wõta sallida waid oma himude järele enestele õpetajaid wõtawad koguda, seda mõõda, kuidas nende kõrwad sügelewad. Ja pöörawad kõrwad ära tõe poolt ja heidawad tühja juttude poole.“ Kui iial aeg on olnud, kus nende sõnade täideminek nii awalik ja laialdane on, siis on see just praegu.

Kõige kristliku? maailma waimulifude enamuse — samuti aga ka rahwa ja weel isegi usklikude — juures on maad wõtmas waade, et kõik see, mis piibel kui Jumala sõna inimesesooles õpetab, olla wanaks ja ajast maha jäänud.

Sellepärast olla tarwis piiblikkide usumääteid ja põhimõtteid ajakohaselt muuta ja täiendada. Mis aga ütleb piibel enese kohta? „Taewas ja maa lähewad hukka, aga minu sõnad ei lähe mitte hukka.“

See on meie ainus õige teenäitaja ja usuliste waadete mõõdupuu; tema ei wanane iialgi.

Jumala sõna saab kord kohtunõõriks olema mille järele kõikide pääle kohut mõistetakse. Kristus ütleb: „Ja kui keegi minu sõnu kuulab ja ei usu, selle peale ei mõista mina mitte kohut Kes mind põlgab ja ei wõta minu sõna vastu, sel on ju see, kes tema peale kohut mõistab; sõna, mis ma olen rääkinud, seejama peab tema peale kohut mõistma wiimisel päewal.“

Jumala õiget kohtunõõri ei suuda aga inimlik tarkus täiendada ja kui ta seda teeb, siis teeb ta seda ainult iseenele kahjuks.

Sellepärast ütleb Jumal prohwetil läbi igale usklikule ainumat õiget teed näidates ja kõrwalteede eest hoiatades:

„Soidke käsüõpetuse ja tunnistuse poole; kui nemad ei räägi sedajinast sõna mõõda, siis ei pea neil koitu olema.“ Jef. 8,20.

Wiimase aja prohwetikuulutuse Waim, de C. G. White sülest, annab meile selle kohta järgnewaid tähtsaid õpetusi:

„Jumal tahab maa peal rahwast, kes peab piiblit ainusmaks õigeks kõikide õpetuste

mõõdupuutks ja iga uuenduse põhialuseks. Ei õpetlaste armamisi ega teaduse lõpujäreldusi, ei kiriklikkude koosolekute põhimõtteid ja otsuseid — mis niisama armurikkad ja kofkulepimatad nagu kirikud, mille esitajad nad on, ei ühte nendest ega kõiki kofku, peaks ühegi usulise küsimuse otsustamises mõõduandmaks peetama. Enne, kui meie ühtki õpetusepunkti wastuwõtame, peakime ühe selge: „Mõnda ütleb Jehowa,“ selle mõtte õigluse tõenduseks nõudma.“ „Kõige rahwa kõrwad on ärapõõrdud tõe kuulmiste tühjade juttude poole. Paulus kirjutab wiimaste päewade kohta:

„Aeg tuleb, et nemad terwed õpetust ei wõta sallida.“ See aeg on nüüd käes. Rahwas ei taha piibli tõe, sellepärast et see patuse südamete armsaid ihaid ei salli ja saadan walmistab effõõpetusi, mis neile armsad.

„Saadan püüab alati tähelpanekut Jumala pealt ära inimeste peale pöördma. Tema effitab rahwast waatlema ennemini piiskoppe, ja waimulikku usuteaduse promessorisi juhtidena, selleasemel et Piha Kirja uurida, et iseenda jaoks oma kohustust teada saada. Walitsedes neid juhtisid, wõib tema siis ka rahwa hulga peale oma tahmise järele oma mõju awalbada.“

Kui Kristus tuli et elu sõnu kuulutada, kuulis liht rahwas teda hea meelega pealt ja paljud, isegi preestritest ja ülematest uskusid tema sisse. Kõige preesterkonna pead ja rahwa juhtiwad mehed olid otustanud tema õpetusi hukka mõista ja teotada, Kuigi kõik nende jõupingutused süüdistusi tema vastu leida, luhta lõksid, kuigi pidid tingimata tundma jumaliku wõe ja tarkuse mõju, mis tema sõnade kaajas käis, lasid nad endid süüski nende eelotsustest wõrgutada; nemad heitsid ära tema messia-kutse kõige selgemad tõendused, sest ei neid muudu oleks sunnitud tema jüngeritks saama. Need Jeesuse wastased olid mehed teda austama rahwast oli lapse east alates õpetainud ja selle = mõju wõimu alla nad olid harjunud tingimata kummardama. „Kust see tuleb,“ küsisid nad, „et meie ülemad ja kuulsad kirjatargad mitte Jeesust ei usu? Kas need wagad mehed teda mitte wasta ei wõitaks kui ta Kristus oleks?“ See oli niijuguste õpetajate mõju mis suuda rahwast niikaugele effitas, et nad enda Lunastaja ära heitsid.

Seda waimu, mis neid preestrid ja ülemaid liigutas, awaldas veel ikka paljudest, kes oma wagadusega suurt lära tõstavad. Nemad tõr-
guwad Püha Kirja tunnistust praeguse aja jaoks ontud iseäraliste tõdede kohta läbi katsu-
mast. Nemad tähendawad oma suure arwu peale, enda rikkuse ja enda rahwameelsuse peale ja waatawad halwakspidamisega tõe kaitsejaid kui wäheseid ja ebarahwameelseid inimesi kellede on üks ust, mis neid maailmast lahutab.

Kristus nägi ette, et mõjutõimu sündimata nõudmine, nagu seda kirjatundjad ja wariseerid tarwitafid, juutide laialipillutamisega mitte ära ei lõpe. Temal oli üks prohweetik üle-
waade inimliku ülewõimu tõstmise töös, te

usupuhastus igale Püha Kirja tagasi andis, siiski hoiab nimelt see põhjus, mida Room on maksaks teinud, paljud protestantlistes kirikutes isiklikest piibli uurimisest tagasi. Neid õpetatakse nende õpelaujeid vastu wõtma nagu kirik neid seletab; ja on tuhandeid, kes ei usalda midagi vastu wõtta, kuigi see veel nii selgesti Kirjas ilmutatud on, mis nende usutunnistusele wõi wastuwõetud kiriku õpelausetele wastupidine on.

Kuigi piibel on küis hoiatusi wale õpetajate eest, on siiski paljud walmis sel wiisil enda hingede hoidmist waimulikkude kätte usaldama. Tänapäew on kristlaste hulgas tuhandeid, kes ei wõi anda mingit teist põhjust usupunktiide jaoks, millede poole nad hoiatwad,

„Rahku piibli tõest ja sumarda ebajumalate ette eht — sure!“ Endised kristlased walisid eunem surma kui, et Jumala sõna õpetustest oleksid taganenud.

südametunnistust walitseb mis kiriku jaoks kõigil aegadel nii hirmsaks needmiseks on olnud. Ja tema hirmsad süüdistused kirjatund-
jate ja wariseeride kohta, nagu ka tema hoiatused rahwa vastu, mitte nende pimetate juhtide järele läia, tähendati maanitsustena tulewate sugupõlwele jaoks üles.

Rooma kirik lisendab õigust Püha Kirja seletada waimulikkude peale, ja etteläändel et nemad ükfinda wõiwat Jumala sõna se-
lada, teelas ta seda liht inimestele ära. Kuigi

kui et neid nende usulistest juhtidest õpetati. Nemad lähewad õnnistegija õpetustest peaaegu täiesti tähelepanematalt mööda ja usaldawad tingimata jutlustajate sõnu. Aga kas on jutlustajad ilmeksimata? Kuibas wõime meie enda hinged nende juhatusse alla usaldada, ilma et meie Jumala sõnast teame, et need walguise kandjad on? Üks kombelise julguse puudus, wälja astuda maailma teedelt, effitab paljud õpetatud meeste jälgedesse astuma; ja

neid hoitakse lootuseta effiõpetuse ahelates kinni. Memad näewad, et tõde õpetused praeguse aja jaoks selgesti piiblis esile tuuakse ja tunnewad püha Waimu mõju mis nende kuulutamist saabab; ja siiski lubawad nad waimulikkude wastupanekul endid wagadusest ära pöördä. Ehk küll mõistus ja südame-tunnistus on selgusele jõudnud, ei julge need pimestatud hinged siiski, teisiti mõelda, kui nende jutlustaja; ja nende ifillit õiguswõime ja igawesed huwid saamad teiste uskmatusele, uhkusele ja eelotfustele õhwraks.

Palju on teesid, millebel saadan inimliku mõju läbi töötab, et oma wange sibuda. Tä kindlustab endale terwed hulgad, sidudes neid kaldumuse siidi paeltega nende jalkade külge, kes on Kristuse ristil waenlased. Misfugune iganes wõib olla see wanemate, laste, abielu rahwa wõi selfiliste poolehoidmine, mõju on samafugune. Tõe wastafed tarwitawad enda wõimu, et südametunnistust walitseda ja nende walitsuse all hoitud hingedel ei ole küllalt julgust ega iseseiswust oma enda kohustusi täita.

Jumala tõde ja hiilgaw au on lahutamata; Wõimata on Jumalat eksliste waadete läbi austada. Paljud tõendawad, et see ei olewat, mida keegi uskuwat, kui ta aga dieti elawat; aga elu saab tähtis oma wormi meie usu läbi. Kui walgus ja tõde meile kätte saadawal on, ja meie ei hinda eesõigust neid kuulda siis ei ole see midagi wähemat kui nende ära heitmine; meie peame pimedust walgusest paremaks.

„Mõne meehest on tee õige, aga selle wiimne ots on surma teed.“ Õp. I. 16, 25. Teadmatus ei ole wabandaw effituse wõi patu kohta, kus iga wõimalust pakutakse, Jumala tahtmist tunda. Üks inimene on reisul ja tuleb ühte kohta, kust mitmesfugused teed wälja jooksewad, aga üks teenäitaja näitab temale kuhu iga tee wiib. Ei pane ta teenäitajat tähele ja wõtab ette ühe tee, mis temale õige näib, kuigi ta weel nii otsetõhene sealjuures on, siiski on ta kindlasti wale teel.

Jumal on meile oma sõna annud, et meie tema õpetusi tunneksime ja igaüks iseenda jaoks wõiks teada mida tema meist nõuab. Kui kirjatuudja Jeesuse juure tuli küsimisega: „Mis pean ma tegema, et ma igawese elu pärin?“ pööras Õnnistegija tema täheleparu Kirja peale sõnadega: „Mis on käsuraamatuse kirjutatud? Kuida sa loed? Lut. 10, 25. 26. Teadmatust ei wõi noor ega wana wabandada

ega wõi see wabastada neid wuhtlusest, mis Jumala käskudest üleastumine enesega kaasa toob, sest nende ulatuses on selle käsuseaduse, nagu ka tema põhiõpetuste ja nõudmiste loomutruu esitus. Sellest ei saa küllalt, kui kellelgi head plaanid on; see ei aita, kui teha mida õigeks peetakse wõi mida juulustaja õigeks seletab. Hingede õndsus seisab mängul; ja igaüks peab seepärast iseenda jaoks Kirja uurima. Kui tugewad ka iganes tema selged teated wõiwad olla — olgu ta ei tea kui kindel, et waimulikud teadwad, mis tõde olla — see ei wõi temale mingit kindlat põhialust pakkuda. Temal on üks kaart, mis temale iga märgi reisu teel taewa poole näitab, ja ta ei peaks seepärast midagi arwata käsutama.

See on iga mõistliku olemuse esimene ja kõige kõrgem kohustus Pühast Kirjast õppida mis tõde on ja siis walguses käia ja teisi julgustada nende eeskujule järgida. Meie peafime päew päewalt piiblit hoolsalt uurima, iga mõtet kaaluma ja kirjakohta kirjakohtaga wõrdlema. Jumala abiga peame meie ise enda kirjamoistmist arendama, sest et meil iseenda jaoks tuleb arwet viendada Jumala ees.

Piiblis kõige selgemini awaldatud tõdesid on püütud meestest — kes nõudes suurt tarkust õpetawad, et Pühast Kirjal üks müstiline, saladusrikas, waimne tähendus olewat, mis tarwitusele wõitud kõnekeeles mitte nähtaw ei olewat — tahtluse ja pimeduse sisse katta. Need mehed on wale õpetajad. Sarnasest õpetajatest seletas Jeesus: „Eks teie seepärast ei effi, et teie ei mõista Kirja ega Jumala wäge?“ Piibli keelt peaks selle awaldatud tähenduse järele seletatama, olgu siis, kui üht wõrdlus-wõid kõnekuju tarwitatud on. Kristus on annud tõotuse: „Kui keegi tema tahtmise järele tahab teha, see tunneb, kas see õpetus Jumalast on.“ Joh. 7, 17.

Kui inimesed piiblit nõuda wõtaksid, nagu ta kirjutatud on, kui ei oleks wale õpetusi, mis nende meeled effiteele juhataks ja segaseks teeks, siis wõidakst korda saada töõd, mis teeks inglid rõõmsaks ja tooks tuhanded ja tuhanded kes nüüd effituses kõiwad, Kristuse tõeliku tarja juure.

Meie peafime piibli uurimise juures kõiti enda waimu jõudusid pingutama, et Jumala sügawaid asju mõista, nii palju kui see surelikkudele wõimalik on: siiski ei tõi meie unustada, et ühe lapse õpikumu ja alluwus õpilase tõelil waim on.

(Wärgneb.)

Hoorsoo osakond

Mõjuvad sõnad

Üks noormees, nimega Joannes Röwer, oli nii kõlbliselt kui terwisliselt väga allalangenud. Ehk ta küll oma iseloomu poolt heaüdamline ja enda töös niisama hoolas kui osaw oli, puudus temal ometigi iseenele üle walitsemise võim ja mõdotupidamine ja ta oli wiina ohwriks langenud. Selle läbi oli ta oma hea kohe, kui eesttegi ühes juures masinaehituse wabrikus, kaotanud ja enda praegust eluülespidamist teenis tema juhustlike plekilepatõdga, mida ta ühes kui teises kohas majasid mööda tegi. Joannesel olid väga hääd waimuanded. Kõigil mehaanika aladel mõis tema tegevuses olla, kui ta kaine oli.

Tema mõistis niisama hästi torri- ja taskukellafid parandada, kui aurumafinaid kokkuseada ja wiimast weel paremini, kui ükski teine selles juures äris, kus ta ju pikemat aega oli ametis olnud.

Ühel päewal oli Joannes ühe wigastatud wiljaniidu masina joonde seadnud ja selle eest 20 marka saanud, mis sel ajal suur raha oli. Särkmise päewa hommikupoolel seadis ta kohe sammud kõrtsi poole, kus ta nii sagedasti oli harjunud käima. Tema teadis küll, et ta naisel hädasti seda raha oleks tarwis olnud ja et tema kaks poega peaaegu närudega kaetud olid. Seeford oli ta, teepääl kõrtsi poole, kahelõnes oma enese parema minaga, kuid see oli väga jõuetumaks jäänud ja joomise kurat jäi mõitjaks.

Joannes oli siis jällegi kõrtsis ja esimiste paari kolme tunni jooksul ei tunnud ta muud kui alkoholi elustawat ja ärritawat mõju. Ta kujutas omale ette, et ta väga õnnelik on, sest ta mõis laulda ja naerda, kui palju iganes tahtis. Aga niikui harilikult, tuli tuimestus hiljem ja ta jäi wiimaks meelemärfufeta olekusse. Ta oli niilaua joonud, kui ta aga ülewel olla jõudis. Siis heitis ta ühte nurka pikali, kuhu teda ta joogisõbrad rahulikult olid üffijätanud.

Oli juba pea keskõõ aeg, kui kõrtsimehel naine wõdrastetuppa astus. Ta tahtis näha miispärast tema mees täna nii kaua leti taga wiibis. Põhjust selleks nägi ta kohe Joanneses peitumat.

"Peeter," ütles ta kaskiwalt, "miispärast ei saada sa seda koledat Röwerit koju. Ta on täna juba küllalt siin ümberwedelenud."

Röweri uni ei olnud mitte harilik ega rahuline. Kui kõrtsiproua tema nime nimetas ärtas ta kohe üles ja kuulatas tähelepanelikult. Tema oli siamaale hullumeelselt rummi armastanud, aga kõrtsmiku wastu oli tal alati ükskõised tunded olnud. Mõni aasta warem olid nad kõrtsmikuga mõlemad ühte neitut "Helene Gross'i" kofida tahtnud kus Joannes oli mõitjaks jäänud ja Helenega abielusje astunud.

Kõrtsmik, Peeter, oli siis ühe walitfufehimulise naise mõtnud ja seega kõrtfi majapidamise kaafawaraks saanud. Joannes teadis et kõrtsmik nüüd selle õnnetuma naisterahwa wilitfufese ja mure üle fifemist kahjurõõmu tundis, kes teda kord oli halvaks pidanud.

"Miispärast ei saada sa teda ära," hüüdis kõrtsiproua weel kannatamatalt kui enne.

"Tasa, Betti," wastas mees kawalalt sofitades, "temal on täna raha. Las, ta aga olla, ta jätab täna kõi oma raha weel eune siia, kui ta koju läheb. Mina tahan pähkilt tuuma omale saada. Tema naine mõib ennast siis palja koorega rahuldada." Betty lahkus seepääl rahuldatult ja kohe pärast seda tõufis Joannes ülesse.

"Ah, Joannes, teie olete ärtwel," hüüdis kõrtsmik meelitawa lahtufega.

"Ja," wastas see ükskõikfult.

"Tulge, mõtame weel ühe elustawa klaafi."

Kõrtsmik näitas, kui oleks temal kõigeparem joow Joannese wastu.

Joannes tõufis püsti ja ringutas uniselt.

"Ei, täna õhtul ei saa enam joodud, ütles ta lühidalt.

"Ega see teile paha tee, Joannes — ainult üks klaas weel! kostis seepääl filmatirjalise lahtufega, ning salakawalalt.

"Mõib olla, et see ei tee paha," wastas Joannes, mõttis oma kuue, pani seda selga ja läks.

Ahneli hingas ta õõ jahedat õhku fissse ja ruttas kiirel sammul edasi. Kui ta kõrtfi piir-konnast oli wälja jõudnud, jäi ta järsku seisatama, waatas üles särawate tähtede poole ja siis jälle enda ette maha.

"Mõi see on tema joow," ütles ta nagu lõpeks mõistufele tulles, iseenele, "Peeter tahab tuuma omale saada ja waele Helenele

ainult tühja koore jätta — koore, mis täiesti ilma igasuguse väärtuseta ja mina loll aitan temale sääl juures kaasa. Mina rõõmin enda naiselt elurõõmu ja oma lastelt mitte üksi neile hädastarvilise koduse mõnusus, vaid isegi igapäise leiva, samuti häwitan ise enda eluõnne ja rikun enda terwist — ja seda kõik selleks, et Beeter pähkli tuuma ja Helene koore saaks. Noh, ma waatan järele, kaua see õige niimoodi kestab!”

„Korruga seisid kõik see wiletus, mis joomise järeldusel teda rõhus, selgesti tema ees.

Rõrtsmiku sõnad, mis küll tema kõrwadele ei olnud määratud, olid nõnda tema südamesse tunginud, nagu kord selle ülestõusnu hää tagasiusaja Sauluse südamesse.

„Ma tahan järele waadata!” ütles ta weel kord järelemõteldes ja läks otjeteed koju.

Järgmisel hommikul ütles ta, laua juures istudes, oma naisele: „Kas sull on kohwi kodus?”

„Ja, Joannes,” ütles see sõbralikult. Tema aga waikis selle üle, et ta seda enda delt oli saanud.

Kui hää meel temal selle üle oli, et mees wiina asemel, oli kohwi küsinud.

„Ma oleks selle eest sulle väga tänulik, ütles ta lahkest. Midagit iseäralikku peitus Joannele hääles ja tema naine ruttas rõõmuga mehe soowi täitma. Joannes jäi kaks tassi maitsemat kohwi ja lahkus siis lahkest terwitades kodust. Julgel ja kindlal sammul läks ta wana tuttawa wabriku poole kus ta herra S. kontorist leidis. „Herra S., ma oleksin teile väga tänulik kui teie mind jälle tööle wõtate,” ütles ta wiisakalt ja alandlikult.

„O, Rõwer, mis teie mõtlete?” ütles wabrikuomanik imestanult.

„Mina mõtlen, et Joannes Rõwer tahaks jälle oma wana koha pääl tagasi saada.

Tema palub wabandust minewiku üle ja loodab, et ta tulewikus saab korralikum olema.”

„Herra S. ei wõinud kauem waikida. Ta haaras Rõweri kae, kes paluwalt tema ees seisid ja ütles: „Kas see tõesti tõsi on? Kas see tõesti see wana Rõwer on, kes praegu minu ees seisab?”

„See tema on,” wastas mees liigutatult, wõi õigem delda, mis temast weel järele on jäänud.

Uga ta peab jälle peogi tugev ja terve olema, kui teie temale tööd annate.”

„Tööd!” kordas herra S. „oh, ma olen väga rõõmus, et teie tulite. Just täna peame üht aurukatelt kordaseadma, sellepärast tulge kohe kaasa ja alustage tööd.”

Rõweri kae olid küll weel nõrgad ja kindluseta aga pea oli selge. Tema ülewaaete all pandi masin käima ja tehti proowi. See ei käinud küll nõnda kui tarwis on, waid mõned wead pidid selle juures saama parandatud.

Kuni hilja õhtuni oli Rõwer selle juures ametis. Kui töölised tahtsid õhtule minema hakata tuli parajasti peremees töötuppa.

„Noh, kuidas masinaga lugu on,” Rõwer,“ küsis ta masina pääle näidates. Masin on nüüd korras, herra S. Teie wõite julgesti selle pääle kindlustuse anda.” oli rõõmus wastus.

Selle üle on mull väga hää meel. Teie ei wõi aimatagi, kuidas ma selle wana tuttawa hääle üle rõõmustan. Kas teie ei tahaks jällegi enda wana ammetit tagasi saada?”

Peremees mõistis tublit ja osawat tödmeest hinnata. „Oodate sellega weel kuni järgmise esmaspäewani,” wastas Rõwer alandlikult.

„Kui teie siis weel mulle minu wana koha pakute, tahan seda rõõmuga wastu wõtta.”

Seisuford Rõweri perekonnas läks päew päewalt ilta wilksamaks ja lootus, et weel millagi paremad päewad tuleksid, kadus ilta enam wahwa naise südamest. Kui Joannes hommikul ära läks, oli naine tema alustasjilt mõne marga leidnud. Ta teadis, et see tema jaoks oli jäetud. Selle eest oli ta siis mõnda asja wõinud osta. Kogu päewa oli temal kui jätendaks üks walgusekiir tema silmade ees — üks walguse kiir mõõdunud õnnelimest päewadest.

Palwega ja iseäraliste tunnetega oli ta õhtusööki walmistanud ja siis ootanud. Uga aeg jõudis edasi ja pimedus wõttis maad kuid Joannest ei ilmunud. Kell sai kahelksa — siis pea ühesksa. Kuid kuule! Kindlad sammud tulewad maja poole. Ja, see oli Joannes! Nii kui ennegi: kae nõrgised ja masinaõli lõhn riiete juures. „Ma olen siin oodata, lastnud armas Leeni.” wabandas ta ennast siisestades.

„Joannes,” hüüdis naine rõõmul. Niijugust waadet ja lahket olekut ei oleks ta mitte oodanud. „Ma ei oleks seda mitte tahtnud,” ütles Joannes, „aga töd pidas finni”

„Joannes, kas sa oled jälle oma wanas töötoas olnud?” küsis naine põnewusega

„Ja, ja ma loodan, et ma oma wana koha jälle tagasi saan.

„Oh, Joannes!” Nohkem sõnu ei leidnud ta mitte oma tunnete awaldamiseks.

Rõõmust pisaral silmil langes ta mehe kaela ja suudles teda.

„Leeni, minu armas naine, kannata weel

wähe minuga ja sa pead oma endise Joannese jälle tagasi saama. „Oh, ta on juba nüüd minul olemas!“ hüüdis ta.

See õhtusööl oli pidusööl — sest rahu ja armastuse inglid lehmisid nende lähe jälle õnnelikudels saanud inimeselaste ümbruses.

Järgmisel esmaspäeval asus Joannes jälle oma wanasse ametisse. Kõik, kes teda tundsid, ei lahelnud sugugi, et ta oma ettevõttele truuks jääb.

Ühel päeval kohtasid kõrtsmit ja Joannes tänawal. Kõh Joannes, tubli pois, kas käsi hästi käib,“ oli kõrtsmitu uudishimulit küsimine.

„Hästi, wäga hästi,“ wastas teine

See puistab ka wälja,“ ütles kõrtsmit wastumeelt nõusolles. „Ma loodan, et sa meid veel äraunustanud ei ole!“

Ma olen ainult seda halba äraunustanud, mis sa meile soowisid, Peeter, ütles Joannes.

Tõsi on see, et minu naine ja lapsed kaua on pidanud palja lestadega rahul olema. Kui aga minus veel peaks hääd tunne peituma, siis peawad nemad nüüd selle omale saama.“

„Uhaa, sa oled siis kuulnud, mis ma sel õhtul oma naise wastu ütlesin?“ kohmas Peeter, nende sõnade tagajärjel nõutalt ja häbelikult oma tuttawa ees.

„Ja Peeter,“ ütles Joannes lahkelt naeratades.

Sa ei oleks kuidagi mulle suuremad hääd wõinud teha, kui sel wiisil. Ma olen sulle selle eest kõik elu aeg tänulik. Sest need sõnad töid minu abielu õnne tagasi. Annaks Jumal mulle jõudu oma ettevõtetud otsusele kindlaks jääda.“

Wabadus Kristuses

Kristus, rääkides wariiseeride wastu, ütles: Tõeste, tõeste, mina ütlen teile, et igauks, kes pattu teeb, see on patu sulane. Aga sulane ei jää mitte igaweste majasse; poeg jääb igaweste. Kui nüüd Poeg teid wabaks teeb, siis olete dieli wabad.“ Joh. 8, 34—36. Ühenduses nende sõnadega manitseb apostel Paulus: „Seiske nüüd wabaduses, misla Kristus meid on wabaks teinud ja ärge laske endid jälle sulase iffesse panna.“ Gal. 5, 1.

Tänu Jumalale, et on wõimalik patust wabaks saada. Patt orjastab. Tema paneb meid sulase iffesse. Aga usu läbi Kristuse sisse wõime täieliku wabaduse kätte saada, ei mitte ainult ühels päewaks eht nädalaks, waid igaweseks ajaks.

Paljud, kes nime poolest kristlased, on alatafa mõne himu orjuses, — paha tuju, kadedus, kurjad armamised, wiha, pahameel eht mõni muu iseloomuwiga walitseb nende üle. Aasta aasta järele kaebawad nad selle üle, et nad oma keele üle walitseda ei jõua ja et nad lahkuseta, karme ja terawaid sõnu räägitwad. Need asjad toowad pimedust hingesse ja sagedasti suurt argtust. Nad käiwad oma kristlitud läbielamise-aastad patu wangis, kinnihoidud waenlase wangitornis.

Armsad noored, mispärast ei maitse teie seda wabadust, mis Kristus on kõigile wõimaldanud? Alles siis saate tõeliku noorepõlwe õnne maitsta. Prohwet ütleb Kristusest: „Isanda Jehowa Waim on minu peal, seepärast on Jehowa mind wõidnud, ta on mind läkitanud hädalistele häid sõnumid kuulutama, südame poolest rõhutuud parandama, wangi-

dele wallalift põlwe kuulutama, ja neile, kes kinni seotud, täit lahti lastmist.“ Jes. 61, 1. Kas oled sa seotud? Misparast? Wangimaja milles kõik waimulikud wangid asuwad, on Jumala Poja poolt awatud. Mis ei haara sa usu läbi sellest wabadusest kinni, ja ei lähe saatana wangihoonest wälja? Pane tähele, et Jesus on wangidele lahtilastmisi kuulutanud. Ja see kuulutus ei ole mitte üfspäiniks tehtud, waid ka allakirjutud.

„Jesus teab iga hinge seisukohta. Wida suurem on patuse süü, seda suurem on tarwidus õnnistegija järele. Tema püha armastuse ja kaastundmuse süda on kõige enam nende poole pööratud, kes kõige lootusetamalt waenlase paeltesse kinni on seotud. Oma enese werega on Ta inimesesoo wabakslastmise paberile alla kirjutanud.“ „Suure Arsti ja lht. 89, 90“.

See on kõige suurem wabaks lastmise kuulutus, mis iial awaldud. Kui Abraham Linkoln kuulsa „Wabakslastmise Käskkirja“ wäljaandis siis purustas see umbes nelja miljoni orja ahelad. Iga ori Ühisriikides, oli waba. Ta oli waba, kas ta seda uskus eht mitte. Aga siin on üks kuulutus, mis purustab, kõikide Alabama järeltulijate patu ahelad. Ja see langenud inimesesoo wabastamise kuulutus on Jumala Poja poolt alla kirjutud. „Oma enese werega on Ta inimesesoo wabaduse paberile alla kirjutand.“ Ded ja wennad Kristuses, Jesuses, teie olete patu orjusest wabad; noored, teie wõite iseenele üle walitsejad olla.

Laulja ütles: „Tänagu nad Jehowat tema helduse pärast, ja ta imeasjade pärast inimese laste ees. Sest tema on wafuffed katti murdnud, ja raudpoomid on ta katti raiunud“. Laul 107, 15. 16. Kristus ei ole ainult wabastuse kuulutusele alla kirjutanud, waid Tema on ta wangimaja arahawitanud. Meie wõime patu wangitornis istumist jatkata, kus äärmine pimedus walitseb; aga miiks mitte wabaduse päikese paistele wälja astuda ja

wärsket õhku sisse hingata, mis Jumala poeg meile Kolgatal oma surmaga on ostanud?

See on õigus usu läbi. See on patust wabanemise omakstunnistamine usu läbi, mitte meie oma tegude läbi, waid selle tähelepandmise läbi, mis Kristus juba meie eest on teinud. Ja kiitus Issandale, „et kõik, mis Jumal teeb, igaweste jääb. Rog. 3 14.

G. B. T.

Õoidke „käekatsujate“ ja nõidade eest

Sellest on juba hull aastaid möödas, kui siin jutustatav lugu sündis; kuid see on wõel minu! nõnda selgesti meeles, kui oleks see eila olnud. Wõib olla eht saab see jutustus nii mõnelegi tergemeelsele ja noorele hääks hoiatuseks olema. Rahjaks on praegu rahwa seas üleüldiselt ja enam kui seda wast ustatse — sest seda tehakse ju enamasti teistele teadmatalt — kaardipanemine ja käekatsumine wiisiks ja nii ülem kui alam rahwallas lasseb nii sagedaste enesele „ettekuulutada.“ Neeb, kes seda teewad, ei mõtle mitte, et nemad sel wiisil tergemeelselt Jumala käsu wastu pattu teewad ja et niisugusel teguwiisil kindlasti halwad järelbused on. „See on ju ainult ajawiide ja nali,“ ütlevad paljud eneste wabanduseks.

Aga õh ei, see ei ole ajawiide ega nali kumbki ja kui walusasti kolmandama kõsu tähelepandmata jätmise mõnikord kättemaksetekse, seda näitab järgmine lugu.

Ühel ilusal juunepäewal läksid neli noort tütarlast ühte lähedalolewasse külasse, ühe nende sõbranna juure wõõrfile. Lõbusas ilmsüüta meeleolus naljatades saatsid nad selle päewa üheskoos mööda. Kui wõõrad õhtu eel parajasti minekul olid, kuuldus järsku hüüd: „Mustlased, mustlased!“ Peagi sellejärele ilmusid mustlased külasse ja käisid kerjates ja „käfikatsudes“ iga wiimase kui maha läbi.

Ei kestnud kaua kui ka senna tupp, kus tütarlapsed üheskoos olid, üks noor mustlase naisterahwas wäikest last süles hoides ilmus. Enda isearalises murrakus kuid siiski küllalt selgesti, palus ta andeid ja ütles:

Kita wõib ka kae päält ettekuulutada ja päris tõtt rääkida! Andke mulle enda parem käsi!

Kes tahab õnnest ja rikkusest kuulda? Kita on ka wäikese tasuga rahul.

Õigitükilwalt haaras ta lähemalseiswa tütarlapse kae ja tahtis oma ettekuulutusega alust teha. Kuid Martha R. tõmbas kramplikult

oma sõrmed pruuni naise käest ära ja ütles: „Ma tänan teid, hea naine!“

Ma ei taha mitte oma tulewikku ette teada saada; see on kõlbmata tegu ja Jumala poolt teelatud.“

„Aga armas Martha, ütles Anna T., üks nende seltsilistest wähele, ja wõtad kohe seda asja nii tõsiselt ja kurjakuulutawalt. See ei ole ju muud midagi, kui nali ja lõbus ajawiide!“

„Ei, see ei ole nali ütles Martha kindlalt,“ ma usun et ka seda kindlasti uskuma saab, mis see naine sulle ütles wõi ettekuulutaks. Ka sellepärast on see kõik ülekohtus ja patt. Ma palun sind saada see wõõras ära. Mõtle ometi, mis õpetaja meile kolmandama käsu kohta ütles!“

„Tühja ka, Martha, ära ole nii arg ega ühekülgne ja ära riku enda julgusega meie nalja tuju,“ ütlesid nüüd ka õeksed Elisabeth ja Hanna R. Meie tahaksime heal meelel teada, mida see mustlane siis õige meie käelt wälja loeb. See ei wõi ju ülekohtus olla sest kõik teewad nõnda.“ „Tõsi jah, ütles Anna T. nõusolles ja ka meie ei taha paremad olla kui teised on. Olge hääd, naine, siin on minu käsi. Mina teen sellega algust.“

Kuid kuulutage mulle õige midagit hääd ette!“ Mustlane naeratas tagasihoidlikult; pani enda lapse põrandale kus see rahulikult leiwakoortest närides mängima hakkas. Kärmiselt huwitatud kogusid kõik sõbrannad pruuni naise ümber ja neid kõiki täitis üks isearalik, saladuslik tunne, kui mustlane Anna T. kae haaras ja pääle saladusliste, orusamata sõnade pomisemise pühalikult ütles: „Õnne ja õnnetuist tuleb mõlemid ühest käest. Teie astute katkorda wäga õnnelikult abielusse, ja kaotate katkorda enda armsama! — Kas olete rahul, preili?“ Kõh, enam ei wõi midagi soowidagi,“ wastas Anna T. ja sunnitud naeratus ilmus tema huultele.

Kaks meest ja mõlematega õnnelik. Ma pean ütlemä et oleksin ühegagi rahul. Aga nüüd on

ford sinu käes Elisabeth. Mind hnutab wäga, mis küll sulle ettekuulutakse."

Jätke juba nüüd see rumal temp, ütles Martha R. rahutult. Ma mõtlen et sest saab teile nüüd küll. Pange endid parem kodumine- luse walmis. et meie õigeks ajaks kohale jõuaksite!"

Kui teised ei tahtnud seda kuuldaagi. — „Wilme alatud mängu lõpuni," wastasid nad enda nooruse wallatuses, „nüüd alles tuleb asja kõige hnutawam osa. Koju jõuame meie weel küll õigeks ajaks. Hanna R. ära lasse enda pääle mõjuda waid jätta edasi."

Kurwalt ja niisugusest hädaohhtlikust kerge- meelsusest löödüd istus Martha jällegi oma kohale, kuna Hanna oma parema käe nõiale ulatas. Kas käetatsuja nüüd wasturääkimise läbi wihale oli ärritatud wõi Hanna poolt kubatud taju temale wäiklane paistis, see jäi tema enese teada. „Teie surete . . . dal juulil 18 . . ." ütles ta õudselts irwitades, haaras põrandalt oma lapse ja enne weel, kui üllatatud tütarlapsed endid koguda jõudsid oli mustlane läinud. Hanna R. oli furnukahwatu ja hirmunult waatasid sõbrannad pea tema, pea põgenewa mustlasenaise pääle.

Kõik teised, pääle Martha R. olid ühesala- duslise mõju läbi rahutuks tehtud ja kahetsesid wäga et nad — sõbranna hoiatust ei olnud kuulda wõtnud. Minult tema hoidis enda kindla meele ja laine seisukoha alal. Wiimitamata wõttis ta nüüd teiste rahustamiseks sõna ja ütles: „Teie näete nüüd küll mis sellest tuleb! Kes ei taha kuulda, peab lõpeks tundma. Ma teadjin et sellest midagi hääd ei tule — Hanna, ma palun sind. ära tee niisugust kaht- lustawad nägu! Ega sa ometigi usu mis see rumal naine sulle rääkis? Meie elu on ju alati Jumala käes ja kuidas peaks tema mustlase naisele selle muutust ja lõppu teadaandma! Tule, ole mõstlik ja unusta kõik see lollus ära."

Kuid kergem oli seda helda kui selle järele teha. Sellest hoolimata, et Martha teel kodu- poole küll kõik wõimalikud abinõud selleks tar- witusele wõttis, et enda sõbrannaid teiste mõtete pääle juhtida, ei tahtnud see kuidagi korda minna. Üks saladuslik wanne lasus selle endise rõõmsa seltskonna pääl.

Kurwalt ja pahaselt jõudsid nad koju; iseäranis Hanna R. oli wäga ärritatud. Tema ei wõinud mustlase ettekuulutust minutiski unustada.

Sa just see, et ta seda unustada ei wõinud, näis temale tõendusjeks olewat, et mustlane oli tõtt rääkinud. Mõte enda lähenewa surma

üle tegi teda rahutuks ja riisus temalt igasu- guse eluhuti ja rõõmu. Etteöeldud saladuslike päewa lähenemisega kaswas ta tema hin- gepiin ja alles mõni aeg tagasi rõõmus ja õnnelik tütarlaps, langes nähtawalt kofku hirmu ja asjade ootamise järeldusel, mis pidid tulema. Ka teised kannatasid enam wähem selle noorurumaluse teo järeldusel.

Minfam waba nende mõjude alt, mille all teised nii wäga kannatasid, ja muutmata oli Martha R. ja kõige oma osawusega püüdis ta enda sõbranna mõteid selle kohta muuta, mis mustlane oli ettekuulutanud. Kuid kahjuls kõik kõik sõbralikud püüded tagajärjetaks.

Hanna jäi ifta enam ja enam kurwameel- semaks ja tema nooruse elawus muutus nüriks „mõtetehaudumiseks." „Jäta mind — ega ütski enda saatuse eest kõrwale põigelda saa," ütles ta alandlikult, kui Martha teda ülesõhutada püüdis ja lootes Jumala pääle, selle pruuni naise wale wastu, wäljaastuma kutsus.

Kui wiimaks see saladuslik päew kätte jõudis, siis lamas see halatsemisewääriline neiu palawikus ja surmani haige woodis, ning ta arst ütles, et tema enda lõpule lähenewad

„Kõikide elujõudude kofkuwarisemine," oli arst õlgu kergitades teatanud ja sääliwures imestades öelnud: „Minule täiesti arusaamatu, sest haigel ei ole wäheasti kalduwust tiifiluse wastuwõttlikuseks, waid oma loomu poolt pärandatud terwislike seisukorra tõttu oleks tema kõrge wanaduseni wõinud elada. Pais- tab nagu häwitaks üks siisemine tuli kõik tema elujõu." Kii oli see ta tõelikult. Hirm ette- kuulutuse täidemineku kohta häwitas selle wae- selese tema õitseaaastates. Temale sai küll osaks et ta rahus Jumalaga ja inimestega wõis surra aga see kõik ei muutnud asjaolu ennast.

Kui Hanna R. ei olets enesele lastnud „kätt katkuda," tema ei olets kindlasti nii wara furnud. Halb usk ettekuulutusesse ja ärarää- kimata hirm selle täidemineku sisse oli teda haigeks teinud ja said tema surma põhjusjeks, Mõni nädal enne Hanna surma, oli Anna T. ühe autwäärt nooremehega kihlatud saanud. Enda ülistuure õnne mõjul oli ta kord juba selle saladuslike ettekuulutuse äraunustanud. Kui aga nüüd Hanna R. tõsiselt haigeks jäi ja päew pöewalt nõrgemaks sai, siis mõtles Anna meeleheitmises mustlasenaise pääle. Aga ehk rääkis see ometi tõtt?

Kui aga nüüd ta see kaks korda abieluse astumine tõeks läheb? Oh kui kole see olets.

Sellest ajast alates wõis see waene noor pruut weel ainult hirmul wärisedes enda õnne üle rõõmustada ja tuhat korda kahetses tema, et ta seekord oma hää sõbranna hoiatust ei kuulnud. Ka oma peigmehe mõstlikud manitsused, kellele ta lõpetas ka selle loo oli ülesrääkinud, rahuldasi teda wähe.

Saladuslikel hirmul jälgis tema Hanna haiguse käiku ja iga teade haige halwenewa seisukorra kohta, oli temale kui piste südamesse.

„Kui Hanna sureb, siis tean ka mina, mis saatus mind ees ootab,“ ütles ta nuttes.

Temale jutustati usaldawalt et üks kristlane ei lange iialgi saatuse ohwriks waid tema on alati oma taewase Isa kaitse all, ning et ilma taewase Isa teadmata ja tahtmata ükski juustekarw meie peast ei lange; kuid kõik need püüded jäid asjataks.

„Aga see wõib ju olse Jumala tahtmine olla, et ma pea oma armsama pean kaotama,“ hädaldas tema. Minu õnnetus ja süü on see et ma uudishimu pärast seda juba nüüd ette ära tean.“

Hanna surma sõnumi järeldujel oli ta täiesti kui meeletu.

Selleks et teda arusaamisele saata, et Hanna ettekuulutuste täidemineku kartuse mõjul oli surunud ja et temal ei tarwitse midagi abielusse heitmise juures karta, kui ta kõigis oma lootuse Jumala päale paneb, oli kõigetõsisemaid ja waljumaid manitsusi tarwis.

Kuid kõigest sellest hoolimata jäi üks alati tortiw ofas tema hingesse. Sõegi enda pulma päewal ei suutnud ta ühest salajasest hirmust wabaks saada.

Rahju ja häbiga mõtles ta sellepääle, kui segamata oleks ta nüüd wõinud enda nooruse õnne maitseada, kui ta siis „käetatsumisest“ oleks kõrwale hoidnud.

Sellest ajast on juba mitu aastat möödas: Anna mees elab ifka elurõõmselt ja on tugev ning terve pealegi ja midagi et anna mõista, et see mustlase ettekuulutus täide lähets. Abielupaar on wäga õnnelikud ja siin siis peaks mõtlema, et nüüd kõik ununenud on; sest

wäliselt ei näe Anna juures wähematki hirmu märki. Paistab et tema on äratundmisele tulnud, et kõik meie elu ja selle lõpp Jumala meelewallas on. Tema on sellepärast enamiste alati rõõmus ja heas tujus. Kuid mõnikord siiski — iseäranis siis, kui tema mees kodust eemal reisul wiibib — wõtab jällegi see wana hirmutaw mõte temas maad ja temal on mure enda mehe elu ja saatuse pärast. Ja juba see, kui tema mees mõnikord õhtul kauem kodust eemale jääb, on tihti mure ja rahutuse põhjuselks.

Mõte: „Aga kui see ometi tõsi on, mis mustlane ette kuulutas,“ teeb teda siis wäga rahutuks.

Hoolimata kõigist wõitlustest ja püüetest ei suuda tema mitte sellest mõttest täiesti wabaneda ja selle järeldujel ei jõua tema iialgi täielikule rahule ja oma õnne täielisele maitsemisele. Tihti hädaldas ta wõldeks: „Oh ei ma ometigi seda naist iialgi ei oleks näinud,“ ja ütleb siis kahetsewalt: „Kes küll wõis seda arvata, et kolmandamast käsust üleastumine nõnda walusasti kätte maksab ilma mustlase ettekuulutamata elaks waene Hanna wõib olla täna weel ja mull ei tarwitseks alati oma mehe elu pärast alalises mures ja hirmus olla! Püha kiri annab meile kõigile sellekohta hea õpetuse ja hoiatuse järgnewalt:“

„Teie ei pea mitte pöörama pomiseja nõidade poole ega teadma meeste poole; ärge oifige neid, et teie neist roojasels ei saa; mina olen Jehowa teie Jumal.“ 3. Moos. 19, 31

Ajalohased, tähtsad waimulikud kõned

peetakse järgmistes linnades.

Tallinn, Merepuiestee ja Infeneri t. nurgal.
Tartus, Pihtwa tän. nr. 10, kort. 2.
Narwas, Peetri turg, Luschkoi maja nr. 10.
Kaweres, Pilt tän. nr. 68.
Tapol, Rabala tän. nr. 4.
Paiides, Lai tän. nr. 9.
Pärnus, Karja tän. nr. 3.
Kuresaares, Kõwer tän. nr. 5.
Walgas, Uus tän. nr. 24.
Wõrus, Jüri tän. nr. 6.

Wäljaandja: 1895 a. asutat. 7 p. Adw. Gesti Viit. Tellimised kui ka rahasaadetus saata Martha Raba'le, Suur Balesna tän. nr. 8-a, krt. 5, Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Wärengrub, Posti tän. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastööd tulewad saata